

2/2024

Momentti

Sisältö

LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS

Vahvistetut lait	2
Hallituksen esitykset.....	3
Valtioneuvoston asetukset	5

OIKEUSTAPAUKSET

Korkein oikeus	6
Korkein hallinto-oikeus.....	8
KKO:n valitusluvut.....	15

VAHVISTETUT LAIT

Lait mielenterveyslain ja hallinto-oikeuslain 7 §:n muuttamisesta (15–16/2024)

HE 14/2023
StVM 15/2023

Lait tulivat voimaan 1.4.2024.

Mielenterveyslakia ja hallinto-oikeuslakia muutettiin. Mielenterveyslakia muutettiin siten, että potilaan psyykkisen sairauden lääkehoidon toteuttaminen edellyttää jatkossa hallintopäätöstä, jos hoitoa ei onnistuta toteuttamaan yhteisymmärryksessä potilaan kanssa. Tällöin lääketieteellisesti hyväksyttävä psyykkisen sairauden lääkehoito toteutetaan päätöksen perusteella potilaan tahdosta riippumatta. Hallintopäätös tulee antaa myös muutoin potilaan pyynnöstä. Potilaalla on jatkossa mahdollisuus hakea muutosta kyseiseen päätökseen valittamalla hallinto-oikeuteen. Päätös voidaan panna täytäntöön heti muutoksenhausta huolimatta. Päätöstä koskeva muutoksenhakuasia on käsiteltävä tuomioistuimessa kiireellisenä. Hallinto-oikeuslakia muutettiin siten, että hallinto-oikeudessa asian käsittelyyn ja ratkaisemiseen osallistuu asiantuntijajäsen, kun kyse on potilaan psyykkisen sairauden lääkehoidon toteuttamisesta hänen tahdostaan riippumatta.

Tavoitteena oli säätää kansallisessa lainsäädännössä oikeusturvatkeista oikeudetonta puuttumista oikeuteen nauttia yksityiselämän kunnioitusta vastaan, kun kyse on osana tahdosta riippumatonta psykiatrista hoitoa annettavasta tahdosta riippumattomasta lääkehoidosta. Siten tavoitteena oli parantaa tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa, tarkkailussa tai tutkimuksessa olevan potilaan oikeusturvaa tilanteissa, joissa potilaan psyykkisen sairauden lääkehoitoa ei onnistuta toteuttamaan yhteisymmärryk-

sessä hänen kanssaan. Muutoksilla viimeisteltiin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomion *X v. Suomi* täytäntöönpano. Säätely oli tarpeen myös kansallisen oikeuskäytännön yhtenäisyyden turvaamiseksi.

Muutokset liittyvät hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan jatketaan asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeuslainsäädäntötyötä, jonka tavoitteena on tukea ja vahvistaa itsemääräämisoikeutta ja varmistaa, että ihmisten perusoikeudet toteutuvat, kuitenkin siten, että asiakkaan turvallisuus ja yksilöllinen tarve voidaan huomioida kaikissa tilanteissa.

Laki verkon välityspalvelujen valvonnasta ja eräät muut lait (18–23/2024)

HE 70/2023
LiVM 9/2023

Lait tulivat voimaan 17.2.2024.

Säädettiin uusi laki verkon välityspalvelujen valvonnasta sekä muutettiin kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettua lakia, sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia, Liikenne- ja viestintävirastosta annettua lakia, sakan täytäntöönpanosta annettua lakia ja oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettua lakia. Laeilla toimeenpantiin digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 200/31/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2022/2065 (digipalvelusäädös). Asetuksen tarkoituksena on parantaa internetissä toimivien välityspalvelujen avoimuutta ja turvallisuutta käyttäjille. Lisäksi sen tarkoituksena on yhtenäistää lainsäädäntöä EU:ssa ja näin edistää palvelujen tarjoamista EU:n alueella yli jäsenvaltion rajojen. Asetuksen toimeenpanto edellytti täydentävien säännösten antamista asetuksen valvonnasta.

Verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa nimettiin asetuksen edellyttämäksi digitaalisten palvelujen koordinaattoriviranomaiseksi Liikenne- ja viestintävirasto, joka on myös asetuksen noudattamista pääasiallisesti valvova viranomaisena. Muita asetuksen noudattamista valvovia viranomaisia ovat kuluttaja-asiamies ja tietosuojavaltuutettu. Laissa säädettiin muun muassa Liikenne- ja viestintäviraston, tietosuojavaltuutetun, ja kuluttaja-asiamiehen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta, sekä niiden oikeudesta määrätä seuraamusmaksu tiettyjen laissa yksilöityjen asetuksen säännösten ja viranomaisten tutkintamääräysten rikkomisesta. Koska asetukset sisältävät uutta ja uudenlaista välityspalveluja koskevaa lainsäädäntöä, viranomaisten valvontatyön lähtökohtana on kuitenkin ohjaus ja neuvonta.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muutoksella kumottiin aiemmin voimassa ollut verkon välityspalveluja koskeva vastuuvapaussäätely, koska digipalvelusäädöksen suoraan sovellettavat säännökset verkon välityspalvelun tarjoajien vastuuvapaudesta korvaavat ne.

Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain muutoksella virastoon perustettiin seuraamuskollegio, joka jatkossa määrää kaikki viraston yli 100 000 euron seuraamusmaksut.

Laki Oikeushallinnon erityisviranomaiset -virastosta ja siihen liittyvät lait (24–35/2024)

HE 31/2023
LaVM 6/2023

Lait tulevat voimaan 1.1.2025.

Säädettiin uusi laki Oikeushallinnon erityisviranomaiset -virastosta. Lisäksi muutettiin 11 muuta lakia.

Uudella lailla perustettiin uusi Oikeushallinnon erityisviranomai-

set -virasto, johon kootaan oikeusministeriön hallinnonalalla toimivat Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti, konkurssiasiamiehen toimisto, kuluttajariitalautakunta, lapsiasiavaltuutetun toimisto, oikeudenkäyntiavustajalautakunta, Onnettomuustutkintakeskus, tasa-arvovaltuutetun toimisto, tiedusteluvalvontavaltuutettu, tietosuojavaltuutetun toimisto, vanhusasiavaltuutettu ja yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto sekä niiden tuki- ja hallintopalvelut. Viranomaiset säilyttävät virastossa itsenäisyytensä ja nykyisen tehtävälänsä.

Viranomaisia koskevia lakeja muutettiin niin, että viranomaiset eivät enää muutosten tultua voimaan sijaitse oikeusministeriön tai jonkin toisen viranomaisen yhteydessä. Lisäksi rekrytointitoimivaltoja täsmennettiin.

Tavoitteena on järjestää henkilömäärältään pienten viranomaisten tuki- ja hallinnolliset palvelut uudelleen niin, että viranomaisten lainsäädäntöön ja kansainvälisiin säännöksiin perustuvaa itsenäistä asemaa ei vaaranneta eikä niiden tehtäväkenttää muuteta. Kokoomalla 11 erityisviranomaisen operatiiviset hallintotehtävät yhteen ja vahvistamalla niiden hallinnollista asiantuntijatukea pyritään vähentämään päällekkäistä hallinnollista työtä ja vapauttamaan resursseja viranomaisten sisältötyöhön. Tavoitteena on nykyaikaisten johtamista tukevien palvelujen järjestäminen kooltaan pienille erityisviranomaisille. Pidemmällä aikavälillä tavoitteena on tuottavuuden parantuminen kunkin viranomaisen substanssitoiminnassa, kun hallinnolliset tukitehtävät on keskitetty hallintopalveluyksikköön, valtion yhteisiä palvelutoimintoja käytetään entistä enemmän ja viranomaiset voivat kohdentaa resurssinsa substanssiasioiden hoitamiseen.

Tavoitteena on lisäksi siirtää oikeusministeriöltä sen alaiseen hallintoon tehtäviä, joita ei ole tarpeen hoitaa ministeriötasolla. Muutos korostaa myös erityisviranomaisten riippumattomuutta ja rakenteellista etäisyyttä poliittisesti ohjatusta ministeriöstä.

Laki jätelain muuttamisesta (54/2024)

HE 81/2023
YmVM 2/2023

Laki tuli voimaan 18.2.2024.

Jätelakiin lisättiin EU:n uutta akkuja ja paristoja sekä jäteakkuja ja -paristoja koskevaa asetusta täydentävät säännökset. Säännökset koskevat laitokseksi hyväksymistä koskevaa hakemuksesta, toimivaltaista viranomaista ja kansallista hyväksyntä- ja ilmoittamismenettelyä. Ympäristöministeriö toimii vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymisestä ja ilmoittamisesta vastaavana viranomaisena.

Akuista ja paristoista ja jäteakuista ja -paristoista, direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2023/1542 on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa sääntelyä, mutta asetuksen tueksi tarvittiin myös kansallista täydentävää sääntelyä muun muassa toimivaltaisten kansallisten viranomaisten osalta. Nyt jätelakiin lisätyt säädökset tuoteiden vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymisestä ja nimeämisestä ilmoitetuksi laitokseksi ovat akkuasetuksen kansallisen täytäntöönpanon ensimmäinen vaihe. Täytäntöönpanon toisessa vaiheessa tehdään loput tarvittavat muutokset kansalliseen lainsäädäntöön.

HALLITUKSEN ESITYKSET

Hallituksen esitys (HE 105/2023) eduskunnalle laiksi rikoslain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi rikoslakia, pakkokeinolakia, rikosrekisterilakia, rikosrekisteritietojen säilyttämisestä ja luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annettua lakia, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettua lakia, esitutkintalakia, liiketoimintakiellosta annettua lakia ja poliisilakia.

Esityksen tarkoituksena on täydentää unionin taloudellisiin etui-

hin kohdistuvien petosten torjuntaa rikosoikeudellisin keinoin koskevan direktiivin täytäntöönpanoa. Direktiivin kansallisen täytäntöönpanon edellyttämät lakimuutokset ovat tulleet Suomessa voimaan 1.4.2019. Komissio on kuitenkin antanut Suomalle 1.6.2023 vastaanotetun perustellun lausunnon, jonka mukaan Suomen lainsäädäntö ei ole kaikilta osin riittävä. Perustellun lausunnon johdosta lainsäädäntöä on aihetta muuttaa.

Esityksen mukaan Euroopan unionin varojen väärinkäyttö säädettäisiin rangaistavaksi erillisellä rangaistussäännöksellä ja tämän rikoksen yritys säädettäisiin nimenomaisesti rangaistavaksi. Oikeushenkilön rangaistusvastuuta sovellettaisiin lahjuksen ottamista, lahjuksen ottamista kansanedustajana ja Euroopan unionin varojen väärinkäyttöä koskeviin rikoksiin, kun rikos vahingoittaa tai todennäköisesti vahingoittaa unionin taloudellista etua. Oikeushenkilön rangaistusvastuuta sovellettaisiin tällöin myös julkisen vallan käytössä tehtyyn rikokseen, kun oikeushenkilö, jonka puolesta tai hyväksi rikos on tehty, ei ole valtio tai muu julkisoikeudellinen oikeushenkilö sen käyttäessä julkista valtaa rikoksen tekemisen yhteydessä tai julkinen kansainvälinen järjestö. Pakkokeinolakiin, poliisilakiin ja rikosrekisterilakiin tehtäisiin tarvittavat muutokset, jotka johtuvat ehdotetuista rangaistussäännösten muutoksista.

Direktiivin velvoitteiden voidaan katsoa käytännössä toteutuvan kattavasti jo nykyisin. Ehdotetuissa laeissa on kysymys ennen muuta siitä, että lainsäädäntö vastaa riittävän yksiselitteisesti direktiivin vaatimuksia. Lainmuutosten arvioidaan olevan käytännön merkitykseltään verrattain vähäisiä.

Lisäksi korjattaisiin eräitä lainsäädäntöön jääneitä virheitä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2024.

Hallituksen esitys (HE 1/2024) eduskunnalle laeiksi rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain ja rajavartiolaitain 34 g §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rajavartiolaitoksen hallinnosta annettua lakia ja rajavartiolaitain.

Esityksessä ehdotetaan, että eräitä Rajavartiolaitoksen siviilivirkoja voitaisiin täyttää niitä haettavaksi julistamatta, jos tehtävän luonne sitä välttämättä edellyttäisi. Poikkeus koskisi sellaisia Rajavartiolaitoksen siviilivirkoja, joiden tehtävät muodostuisivat rajaturvallisuuden ylläpitämisen tai sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävistä taikka niihin välittömästi liittyvistä teknisistä tukitehtävistä. Tietyt virat tulisi aina julistaa haettavaksi.

Esityksessä ehdotetaan myös, että Raja- ja merivartiokoululla opiskelevia kadetteja voitaisiin tilapäisesti määrätä koulutuksen ulkopuolisiin tehtäviin, jos se olisi tarpeen Rajavartiolaitoksen toimialaan kuuluvien vakavien erityistilanteiden hoitamiseksi. Maanpuolustuskorkeakoulua olisi kuultava ennen tällaista määräystä. Kadeteilla olisi koulutuksen ulkopuolisia tehtäviä hoitaessaan suppeat tukitehtäviin soveltuvat toimivaltuudet, joita he voisivat käyttää rajavartiomiehen välittömässä ohjauksessa ja valvonnassa. Opintojensa viimeisiin vaiheisiin edenneitä kadetteja voitaisiin eräissä poikkeuksellisissa tilanteissa nimittää määräaikaisesti nuoremman upseerin sotilasvirkaan.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan Rajavartiolaitoksen päällikön sijaisjärjestelyjen ajantasaistamista.

Esityksen tavoitteena on Rajavartiolaitoksen henkilöstöresurssien turvaaminen. Muutosten avulla Rajavartiolaitos pystyisi hyödyntämään henkilöstöresurssiaan joustavammin ja tarkoituksenmukaisemmin ja turvaamaan siten toimintakykynsä erilaisissa normaaliolojen häiriötilanteissa, valmiuslain mukaisissa poikkeusoloissa sekä kyseisiin tilanteisiin varauduttaessa. Tavoitteena on myös, että Rajavartiolaitoksen asema valmiusorganisaationa, Rajavartiolaitokselle säädetty sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävät ja sodan ajan vaatimukset pystyttäisiin huomioimaan niiden kannalta keskeisiä siviilivirkoja täytettäessä. Lisäksi tavoitteena on ehkäistä viranhakuprosessin hyväksikäyttämistä turvallisuusviranomaisten toimintaan kohdistuvassa tiedustelussa. Esitys liittyy Rajavartiolaitoksen tarpeeseen kehittää hybridiuhkien torjuntavalmiutta.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2024.

Hallituksen esitys (HE 3/2024) eduskunnalle laiksi arvopaperimarkkinalain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvopaperimarkkinalakia. Esityksen mukaan huomattavien omistus- ja ääniosuuksien ilmoittamista sekä julkista ostotarjousta ja tarjousvelvollisuutta koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että niitä sovellettaisiin säännellyn markkinan ohella myös monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä.

Esityksen tavoitteena on säännösten soveltamisalaa laajentamalla parantaa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevien yhtiöiden sijoittajien sijoittajansuojaa sekä kaupankäynnin avoimuutta. Lisäksi tavoitteena on selkiyttää oikeustilaa yksissä tuumin toimivien henkilöiden osalta siltä osin kuin niitä koskevien säännösten soveltaminen johtaisi markkinakäytännössä havaittuihin ongelmiin ja epätarkoituksenmukaiseen lopputulokseen yhdessä muusta rahoitusmarkkinalainsäädännöstä seuraavien eturistiriitojen hallitsemisvelvoitteiden noudattamisen kanssa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.3.2024.

Hallituksen esitys (HE 4/2024) eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annettua lakia (tuve-laki). Turvallisuusverkon tavoitteena on tarjota keskeisille turvallisuudesta vastaaville viranomaisille ja valtionjohdolle, ministeriöt mukaan lukien, korkean varautumis- ja turvallisuustason tietoliikennetarkaisu sekä tieto- ja viestintätekniiset palvelut. Tuve-lain 17 §:ssä säädetään turvallisuusverkkotoiminnan neuvottelukunnasta, joka toimii valtiovarainministeriön tukena 14 §:ssä tarkoitettussa ohjauksessa ja valvonnassa. Turvallisuusverkkotoiminnassa nimenomaan neuvottelukunta on

se foorumi, jolla on tosiasiaa olennainen merkitys sen varmistamisessa, että lain vaatimukset toteutuvat ja että turvallisuusverkkotoimintaa voidaan yhteen sovittaa. Esityksessä ehdotetaan, että turvallisuusverkkotoiminnan neuvottelukunnan kokoonpanoa muutettaisiin siten, että myös hyvinvointialueilla, Helsingin kaupungilla ja HUS-yhtymällä olisi yhteinen edustaja. Suomen Kuntaliitto on aiemmin edustanut neuvottelukunnassa pelastustoimea ja ensihoidon palveluja, sillä näiden palveluiden järjestämisvastuu on aiemmin ollut kunnilla. Nykyisin näiden palvelujen järjestämisvastuu on kuitenkin hyvinvointialueilla. Kuntien vastuulle ei hyvinvointialueiden perustamisen jälkeen jäänyt sellaisia tehtäviä, joissa olisi velvollisuus käyttää turvallisuusverkkoa.

Esityksen tavoitteena on varmistaa, että turvallisuusverkkotoiminnan neuvottelukunnassa on edustettuna myös pelastustoimen ja ensihoidon palveluiden oma edustaja. On tärkeää, että kaikki keskeiset turvallisuusverkkotoimintaa ohjaavat tahot ja käyttäjäryhmät ovat edustettuina neuvottelukunnassa, jotta kaikkien turvallisuusverkkoa käyttävien yhteiskunnan turvallisuudesta vastaavien viranomaisten tarpeet tulevat huomioon otetuiksi ja nämä pääsevät vaikuttamaan ja osallistumaan turvallisuusverkon käytön ja sen palveluiden kehittämiseen ja ohjaamiseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2024.

Hallituksen esitys (HE 6/2024) eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahan-tulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ulkomaalaislakia, ulkomaalaislain muuttamisesta annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa anne-

tun lain muuttamisesta annettua lakia, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia, yliopistolakia, ammattikorkeakoululakia, lukiolakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annettua lakia, vuokratulojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annettua lakia, aravarajoituslakia ja asumisoikeusasunnoista annettua lakia.

Esityksellä pantaisiin täytäntöön kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksiä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi. Direktiivin tavoitteena on, että Euroopan unionin alueen laajuudella olisi järjestelmä, joka houkuttelisi sellaisia kolmansien maiden kansalaisia, joilla on korkea osaamista.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Hallituksen esitys (HE 10/2024) eduskunnalle laeiksi liikennevakuutuslain, Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi liikennevakuutuslakia, Liikennevakuutuskeskuksesta annettua lakia ja vakuutusyhtiölakia. Esityksellä pannaan täytäntöön moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamista koskevan direktiivin uudet säännökset.

Esityksen mukaan liikennevakuutuslain soveltamisalaa tarkennettaisiin direktiivin ajoneuvon käytön määritelmää vastaavasti. Liikennevakuutuslain ajoneuvon määritelmää muutettaisiin siten, että jatkossa hitaat tai kevyet ajoneuvot eivät kuuluisi ajoneuvon määritelmän piiriin. Direktiivin määritelmästä poikettaisiin siten, että ajoneuvo olisi kuitenkin painosta riippumatta sellainen sähköpotkulauta, joka elinkeinotoiminnassa vuokrataan yleisön saataville henkilöiden kuljettamista varten. Toisesta ETA-maasta tuotavan ajoneuvon vakuuttamis-

velvollisuutta tarkennettaisiin direktiivin säännöksiä vastaavasti. Liikennevakuutuksen vahinkohistoriatieto olisi jatkossa annettava yhdenmukaisella vakuutus- ja vahinkohistoriatodistuslomakkeella. Liikennevakuutuslakiin lisättäisiin myös säännös, jolla tarkennettaisiin vastuunjako ajoneuvoyhdistelmien aiheuttamista vahingoista. Liikennevakuutuslakiin lisättäisiin säännös, jossa säädettäisiin vuokrattavan sähköpotkulaudan kuljettajalle aiheutuneen henkilövahingon korvaamisesta.

Liikennevakuutuslakiin lisättäisiin myös säännökset vahingon korvaamisesta vakuutusyhtiön joutuessa maksukyvyttömäksi. Vahinkoa kärsinyt, jonka asuinpaikka on Suomessa, voisi esittää korvausvaatimuksen Liikennevakuutuskeskukselle, jos korvausvastuussa oleva vakuutusyhtiö on maksukyvytön. Liikennevakuutuslakiin lisättäisiin säännökset määräajoista, joiden kuluessa Liikennevakuutuskeskuksen on käsiteltävä korvausvaatimus sekä keskuksen tehtävistä ja tiedonsaannista sen toimiessa maksukyvyttömyyselimenä. Myös liikennevakuutuslain yhteistakuujärjestelmää koskevia säännöksiä muutettaisiin siltä osin, kuin se on välttämätöntä direktiivin täytäntöönpanemiseksi.

Esityksessä ehdotetaan eräitä kansallisista lähtökohdista tehtäviä muutoksia liikennevakuutuslakiin. Liikennevakuutuslakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan kilpailuun tai lajiharjoitteluun osallistuneelle ajoneuvon kuljettajalle itselleen aiheutuneita henkilövahinkoja ei korvattaisi kyseisen ajoneuvon vakuutuksesta. Toisaalta taas liikennevakuutuslain soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että liikennevakuutuslain kilpailu- ja koskenut eristetyn alueen rajaus poistettaisiin. Lisäksi liikennevakuutuslakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan kaivamisesta aiheutuneiden omaisuusvahinkojen korvattavuutta rajoitettaisiin. Lisäksi Liikennevakuutuskeskus ei voisi jatkossa toimia direktiivissä tarkoitettuna korvasedustajana. Muilta osin ehdotetut muutokset olisivat lähinnä teknisiä.

Lisäksi Liikennevakuutuskeskuksesta annettuun lakiin lisättäisiin

siin säännös koskien Liikennevakuutuskeskuksen maksuvalmiutta. Vakuutusyhtiölain vahinkovakuutuksen riskin sijaintia koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan direktiivissä säädettyä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2024.

VALTONEUVOSTON ASETUKSET

Valtioneuvoston asetus turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamisesta ja vastavuoroisesta suojaamisesta Alankomaiden kanssa tehdystä sopimuksesta (44/2024)

Asetus tuli voimaan 1.2.2024.

Sopimus turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamisesta ja vastavuoroisesta suojaamisesta Suomen ja Alankomaiden välillä tehtiin Haagissa 22.2.2022. Sekä eduskunta että tasavallan presidentti hyväksyivät sopimuksen ja sen voimaansaattamislain vuoden 2023 lopulla. Sopimuksen 16 artiklan 1 kohdan mukaan osapuolet ilmoittavat toisilleen, kun sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansalliset toimet on toteutettu. Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen ilmoitus on otettu vastaan. Suomi on vastaanottanut Alankomaiden ilmoituksen 25.7.2022. Suomen hyväksymisestä on ilmoitettu Alankomaille 21.12.2023. Sopimus tulee siten voimaan 1.2.2024. Nyt annettussa valtioneuvoston asetuksessa säädettiin sopimuksen ja sen voimaansaattamislain voimaantulosta.

Kahdenvälisten turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroista suojaamista koskevien sopimusten tarve on entisestään kasvanut. Tämä johtuu tarpeesta vaihtaa ja suojata korkeaa tietoturvaluustasoa vaativaa aineistoa erilaisissa kansainvälisissä hankkeissa, kuten puolustusalan yhteistyössä ja korkean teknologian kehittämishankkeissa. Suomella on tällä hetkellä voimassa 26 kahdenvälistä ja viisi monenvälistä tietoturvaluustussopimusta mm. kansainvälisten järjestöjen, Pohjoismaiden, Pohjois-Atlantin liiton sekä

Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa.

Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (63/2024)

Asetus tuli voimaan 5.2.2024.

Ympäristökorvauksesta annettua valtioneuvoston asetusta muutettiin siten, että ympäristösitoumukseen kuuluvien toimenpiteiden ja ympäristösopimusten tiettyjä ehtoja muutettiin. Ympäristökorvaus on osa Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmaa vuosille 2023–2027 (CAP-suunnitelma). Muutokset tehtiin sen vuoksi, että rahoituskauden ensimmäisen vuoden käytännön soveltamisen jälkeen on tullut tarvetta selventää ja täsmentää tiettyjä ympäristökorvauksen ehtoja. Muutokset eivät edellytä Suomen CAP-suunnitelman muuttamista.

Lisäksi asetukseen tehtiin eräitä muita säännösten sanamuotoa täsmentäviä muutoksia sekä kansallisen lainsäädännön uudistamisesta johtuvia teknisluonteisia säädösviittausten päivityksiä.

Valtioneuvoston asetus oman asunnon hankintaan myönnettävien lainojen korkotuesta annetun asetuksen 1 a §:n muuttamisesta (65/2024)

Asetus tuli voimaan 1.4.2024.

Asetuksella korotettiin asuntosäästö-palkkiojärjestelmän (ASP) mukaisten korkotukilainojen enimmäismääriä. Helsingissä lainan enimmäismäärä nousi 215 000 eurosta 230 000 euroon, Espoossa, Kauniaisissa ja Vantaalla 160 000 eurosta 185 000 euroon, Tampereella ja Turussa 140 000 eurosta 160 000 euroon sekä muissa kunnissa 120 000 eurosta 140 000 euroon.

Asuntosäästö-palkkiojärjestelmän (ASP) on tarkoitus kannustaa säästämiseen ja helpottaa ensimmäisen asunnon ostoa. Mahdollisuus saada aiempaa suurempi laina kannustaa osaa ensiasunnon ostajista hankkimaan tarpeitaan vastaavan asunnon ASP-korkotukilainan avulla.

KORKEIN OIKEUS

KKO:2024:4

Rikosten yhtyminen – Lainonkurrenssi – Törkeä pahoinpitely – Törkeä ryöstö – Rikoksen yritys – Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuksen mittaaminen

A ja B olivat kohdistaneet C:hen vakavaa väkivaltaa. He olivat väkivaltaa tehdessään ja sen jälkeen vaatineet C:tä maksamaan perusteetonta velkaa, mihin C ei ollut kuitenkaan suostunut. Korkein oikeus katsoi, että käytetty väkivalta ylitti sen, mitä ryöstörikoksen toteuttamiseen voitiin katsoa kuuluvan, ja että A:n ja B:n syyksi oli sen vuoksi luettava sekä törkeän ryöstön yritys että törkeä pahoinpitely.

Kysymys myös rangaistuksen mittaamisesta A:lle ja B:lle toistuvista C:n ruumiillisen koskemattomuuden vakavista loukkauksista.

RL 21 luku 6 §
RL 31 luku 2 §

KKO:2024:5

Eläimen vartioimatta jättäminen – Eläimen tappamismääräys

A:n koira oli kahdella eri kerralla yllettäen ja provosoimatta purrut ohi kävellyttä henkilöä. Koira oli kummassakin tapauksessa ulkoiluttanut A:n alaikäinen tytär. Korkein oikeus katsoi, että eläimen vaarallisuuden vuoksi koira oli määrättävä tapettavaksi. (Ään.)

RL 44 luku 15 § 2 mom

KKO:2024:6

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa – Muutosperuste – Tutkimatta jättäminen – Asian tutkimatta jättäminen haastetta antamatta

Kantaja oli ilmoittanut tietyn määräistä saamista koskevassa haastehakemuksessa, että asia ei ollut hänen käsityksensä mukaan riittävä. Käräjäoikeus kehotti kantajaa peruuttamaan haastehakemuksen ja laittamaan kanteen vireille laajana riita-asiana, koska kysymys ei käräjäoikeuden mukaan ollut oikeudenkäymiskaaren 5 luvun

3 §:ssä tarkoitetusta summaarisesta riita-asiasta. Kantajan toimitettua haastehakemuksen täydennyksen käräjäoikeus jätti kanteen tutkimatta, koska kannetta ei ollut peruutettu eikä se laatunsa vuoksi soveltunut summaariseseen menettelyyn. Hovi-oikeus ei myöntänyt kantajalle jatkokäsittelylupaa.

Korkein oikeus katsoi ratkaisutaan ilmenevillä perusteilla, että hovioikeuden olisi pitänyt myöntää kantajalle jatkokäsittelylupa muutosperusteella.

OK 25 a luku 11 § 1 mom 1 kohta
OK 5 luku 3 §
OK 5 luku 5 § 1 mom

KKO:2024:7

Rangaistuksen määrääminen – Yhdyskuntapalvelu – Muuntaminen vankeudeksi

A oli ollut neljä kertaa poissa yhdyskuntapalvelun suorituskerralta ja saanut poissaoloistaan kaksi huomautusta ja varoituksen. Tämän jälkeen A oli ollut ilman hyväksyttävää syytä vielä yhden kerran poissa yhdyskuntapalvelusta.

Korkein oikeus katsoi, että koska A oli varoituksen jälkeen ollut poissa palveluksesta ainoastaan yhden kerran, hän ei ollut yhdyskuntaseuramusten täytäntöönpanosta annetun lain 24 a §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla varoituksesta huolimatta toistuvasti rikkonut velvollisuuksiaan, eikä yhdyskuntapalvelun muuntamiselle ehdottomaksi vankeusrangaistukseksi ollut edellytyksiä. (Ään.)

L yhdyskuntaseuramusten täytäntöönpanosta 24 a §

KKO:2024:8

Ulosottoakaari – Täytäntöönpanoriita – Lapsen elatus

A oli kunnan perusturvalautakunnan vahvistamissa elatussopimuksissa sitoutunut suorittamaan lapsilleen elatusapua. A ei ollut maksanut elatusapua siltä ajalta, kun lapset olivat olleet huostaanotettuina ja sijaishuoltoon sijoitettuina. Myönnettyään lapsille elatustuen Kansaneläkelaitos oli ryhtynyt perimään A:lta maksamattomia elatusapueriä ulosottomenettelyssä.

Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla katsottiin, ettei A ollut vapautunut elatussopimusten mukaisesta velvollisuudesta maksaa elatusapua huostassapidon ja sijaishuoltoon sijoittamisen ajalta. Kunnan (nykyisin hyvinvointialue) päätös luopua perimästä elatusapua sijaishuollosta aiheutuneiden kustannusten korvaamiseksi ei merkinnyt sitä, etteikö Kansaneläkelaitos voinut vaatia elatusapueriä elatusvelvolliselta.

UK 10 luku 6 §
L sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 7 §

KKO:2024:9

Työsopimus – Työpalkka – Tasapuolinen kohtelu

Sairaanhoitopiiri oli maksanut samaa tai samanarvoista työtä tekeville ensihoitajille erisuuruista palkkaa 1.1.2014–16.8.2019, kun korkeampaa palkkaa saaneet ensihoitajat olivat siirtyneet sen palvelukseen liikkeen luovutuksella 1.1.2014. Sairaanhoitopiiri oli kaikkien ensihoitajien osalta 1.5.2014 lukien siirtynyt noudattamaan kunnallista yleistä virka- ja työehtosopimusta, jolloin samaa työtä tekevien ensihoitajien tehtäväkohtainen palkka oli määriteltä yhdenmukaisesti ja palkan erot olivat johtuneet korkeampaa palkkaa saaneille ensihoitajille maksetuista palkan lisistä. Sairaanhoitopiiri oli ryhtynyt vuosina 2016–2019 toimenpiteisiin, joilla palkkaeroja oli ryhdytty poistamaan 1.1.2019 alkaen.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevin perustein, että sairaanhoitopiiri ei ollut menetellyt vastoin työsopimuslain 2 luvun 2 §:n 1 momentissa säädettyä tasapuolisen kohtelun vaatimusta. (Ään.)

TSL 2 luku 2 § 1 mom

KKO:2024:10

Ampuma-ase – Törkeä ampuma-aserikos – Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuksen mittaaminen

A:n syyksi oli luettu törkeänä ampuma-aserikoksena se, että hän oli hankkinut, pitänyt hallussaan ja myynyt kolme toimintakuntoista

sarjatuliaseita ilman näihin toimiin vaadittavia lupia. Lisäksi A oli syylistynyt kahteen törkeään ampuma-aserikokseen, joissa rikoksen kohteena oli ollut puutteellisesti deaktivoituja sarjatuliaseita ja tällaisten aseiden toimintakuntoon muuttamiseksi tarvittavia keskeisiä osia.

Kysymys rangaistuksen mittamisesta.

RL 41 luku 2 §
RL 6 luku 3 §
RL 6 luku 4 §

KKO:2024:11

Toiminimi – Nimieste – Suostumus – Rekisteröinnin kumoaminen – Tavaramerkki – Menettämisperuste – Muuttuminen harhaanjohtavaksi

Asianajotoimisto B & A Oy:n osakkaan A suostumus sukunimensä käyttämiseen yhtiön toiminimessä oli lakannut A:n tultua irtisanotuksi ja hänen osakkuutensa yhtiössä päätyttyä osakkeiden lunastukseen. Yhtiön toiminimen rekisteröinti kumottiin. Yhtiölle rekisteröity tavaramerkki B & A oli tullut harhaanjohtavaksi ja tavaramerkin rekisteröinti määrättiin menetetyksi.

ToiminimiL 10 §
ToiminimiL 19 § 2 mom
TavaramerkkiL 47 §

KKO:2024:12

Ampuma-ase – Ampuma-aserikos – Tuottamus – Törkeä tuottamus

A oli säilyttänyt 21 ampuma-asetta ja yhtä aseensa piippua kahdessa ampuma-aselain määräykset täyttävässä turvakaapissa kerrostalon 11. kerroksessa sijainneen kakkosasuntonsa kellarivarastossa. Kellarissa sijainneessa varastotilassa oli ollut teräsbetoniseinät ja metalliovi, jonka yläpuolella ollut metalliristikko oli peitetty sisäpuolelta kankaalla. Varastotila oli suljettu riippulukolla ja se oli sijainnut lukitussa kellariikätyvässä. Varastotilaan oli murtauduttu ja turvakaapit aseineen anastettu.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, ettei A ollut säilyttänyt aseitaan ampuma-aselain 106 §:n 1 momentin 1 kohdassa

säädetyllä tavalla pysyvään oleskelupaikkaansa kiinteästi liittyvässä tilassa, joka olisi valvottavuudeltaan vastannut vakituista asuntoa tai pysyvää oleskelupaikkaa. A:n katsottiin menetelleen törkeän huolimattomasti ja syyllistyneen ampuma-aserikkomukseen. (Ään.)

Ampuma-aseL 103 § 8 kohta
(532/2007)

KKO:2024:13

Ryöstörikos – Ryöstö – Törkeä ryöstö – Rikoksen yritykset

A oli kirvestä ja puukkoa välineenä käyttäen väkivallalla ja sillä välittömästi uhkaamalla yrittänyt anastaa kahden asianomistajan hallusta kannabista ja kannabiskasveja.

Korkein oikeus katsoi, että asianomistajien hallussa laittomasti olleet kannabiskasvit ja huumausainet olivat ryöstöä koskevassa rangaistussäännöksessä tarkoitettua toisen irtainta omaisuutta. Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla A:n syyksi luettiin törkeän ryöstön yritykset.

RL 31 luku 1 §
RL 31 luku 2 §

KKO:2024:14

Rikosvahingon korvaaminen – Velan vanhentuminen – Korvausvelan vanhentuminen

Käräjäoikeus oli vahvistanut asianosaisten sovinnon rikokseen perustuvasta vahingonkorvauksesta sen jälkeen, kun vastaaja oli tuomittu menettämään valtiolle rikoksen tuottama taloudellinen hyöty. Menettämisseuraamus oli pantu täytäntöön. A haki rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentin nojalla Oikeusrekisterikeskukselta vahingonkorvaussaatavaansa vastaavan määrän suorittamista valtion varoista. Korkein oikeus katsoi, että Oikeusrekisterikeskuksella oli hakemuksesta päättäessään velan vanhentumisesta annetun lain 18 §:n 1 momentin estämättä oikeus tutkia korvausvelan mahdollinen vanhentuminen.

Korkein oikeus katsoi, että A oli saanut tiedon tai hänen ainakin olisi pitänyt tietää vahingosta ja siitä vastuussa olevasta viimeistään rikosasian tultua vireille ja Valtakun-

nansyyttäjänviraston sekä käräjäoikeuden tiedotettua asiasta. Kun A ei ollut katkaissut korvausvelan vanhentumista kolmen vuoden kuluessa vanhentumisajan alkamisesta, A:n vahingonkorvausvaatimus oli vanhentunut, eikä sitä vastaavaa määrää ollut suoritettava A:lle valtion varoista.

RL 10 luku 11 § 2 mom
VanhL 7 § 1 mom 3 kohta
VanhL 18 § 1 mom

KKO:2024:15

Sopimus – Sopimuksen syntyminen – Todistelu – Näytön arviointi – Rakennusurakka

Asunto-osakeyhtiö oli neuvotellut linjasaneerausurakasta rakennusyhtiön kanssa. Rakennusyhtiö oli tehnyt urakasta tarjouksen. Asunto-osakeyhtiön yhtiökokous oli päättänyt myöntää hallitukselle valtuudet tehdä urakkasopimus. Tämän jälkeen asunto-osakeyhtiön rakennuttajakonsultin projekti-insinööri oli ilmoittanut rakennusyhtiön edustajalle, että saneeraus oli päätetty toteuttaa. Lisäksi rakennusyhtiön edustaja ja asunto-osakeyhtiön hallituksen puheenjohtaja, jolla oli oikeus yksin edustaa asunto-osakeyhtiötä, olivat keskustelleet yhtiökokouksen päätöksestä toteuttaa hankkeen.

Kysymys asunto-osakeyhtiötä sitovan urakkasopimuksen syntymisen edellytyksistä ja näytön arviointista.

KKO:2024:16

Dopingrikos

A oli tilannut internetin kauppa paikalta dopingaineita. Syytteen mukaan tilattujen dopingaineiden määrä riittäisi 5,54 keskimääräiseen käyttäjään ja määrän perusteella aineet oli todennäköisesti tarkoitettu myös levitykseen.

Korkein oikeus totesi, että asiassa hankittujen asiantuntijalausuntojen perusteella riittävyyden arvioinnissa käytössä olevaa keskimääräistä vuorokautista väärinkäyttöannosta oli perusteltua tarkistaa, ja katsoi, että A:n hallussa olleet dopingaineet riittäisivät yhteenlaskettuina 4,44 keskimääräiseen käyttäjään. Tilattujen aineiden ei A:n doping-

aineiden käytöstä antaman kertomuksen perusteella ja asiantuntijalausunnoissa aineiden yhteiskäytöstä todettu huomioon ottaen voitu katsoa selvästi ylittäneen muutaman käyttäjään arvioitua tarvetta. Tämän vuoksi ja koska asiassa ei ollut esitetty dopingaineiden määrän lisäksi muuta selvitystä, joka olisi viitannut levittämistarkoitukseen, syyte dopingrikoksesta hylättiin. Ks. KKO:2008:51

RL 44 luku 6 § 2 mom

KKO:2024:17

Ylimääräinen muutoksenhaku – Kiinteistötoimituksen purkamisen – Maanmittauslaitoksen keskushallinnon esitysoikeus – Kiinteistömuodostamislaki – Kiinteistönmääritys – Rajankäynti

Lohkomistoimituksen yhteydessä suoritettua rajankäynnissä oli määrätty rajat oletetun isojaon aikaisen kiinteistörajan mukaisesti. Myöhemmin isojaon aikainen rajapyykki, jota ei ollut toimituksessa havaittu, oli löytynyt maastosta vajaan seitsemän metrin päästä sitä korvaamaan rakennetusta uudesta rajamerkistä. Maanmittauslaitoksen keskushallinto esitti rajankäyntiä koskevan ratkaisun purkamista.

Korkein oikeus jätti esityksen tutkimatta, koska kiinteistöjärjestelmän selvitys tai luotettavuus taikka muukaan yleinen etu ei vaatinut ratkaisun purkamista.

Ks. KKO:2007:88, KKO:1990:92
KML 104 § 1 mom
KML 278 § 2 mom

KKO:2024:18

Adoptio – Muutoksenhaku – Muutoksenhakuoikeus – Asiavaluus – Perustuslaki – Perusoikeudet – Euroopan ihmisoikeussopimus – Yksityiselämän suoja

A:n biologinen lapsi C oli noin neljän vuoden iästä alkaen asunut tätinsä B:n luona aina siihen saakka, kunnes oli noin 23-vuotiaana muuttanut asumaan itsenäisesti. A oli toiminut C:n huoltajana ja B tämän oheishuoltajana sen jälkeen, kun C oli muuttanut asumaan B:n luo. A:n ja C:n välinen yhteydenpito oli muuton jälkeenkin ollut säännöllistä.

Korkein oikeus katsoi, että adoption vahvistaminen B:n ja C:n välillä käsillä olevissa olosuhteissa merkitsi puuttumista A:n yksityiselämään ja että A:lla oli sen vuoksi ollut oikeus tulla kuulluksi adoption vahvistamista koskevassa asiassa ja esittää siinä selvitystä adoption edellytyksistä. A:lla ei kuitenkaan adoptiolain 56 §:n nojalla tai perus- ja ihmisoikeusvelvoitteiden nojalla ollut oikeutta hakea muutosta asiassa.

AdoptioL 54 §
AdoptioL 56 §
PL 7 §
PL 10 §
IhmisoikeusSop 5 art
IhmisoikeusSop 8 art

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Yleishallintoasiat

KHO:2024:3

Vammaispalvelu – Oikaisuvaatimus – Esittelijä – Yleislausekejäävi – Aikaisempi toimiminen sosiaaliamiehenä

A:n hakemus vammaispalvelulain mukaisesta kuljetuspalvelusta oli hylätty ja myös hänen oikaisuvaatimuksensa hylättiin. Oikaisuvaatimuksen esittelijänä oli toiminut viranhaltija B, joka oli aikaisemmin toiminut sosiaaliamiehenä. Tuossa tehtävässä hän oli neuvonut ja avustanut A:ta sosiaalihuollon asiakkaana.

Asiassa oli ratkaistavana, oliko B osallistunut oikaisuvaatimuksen käsitelyyn esteellisenä. Arvioitavaksi tuli hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettujen yleislausekejäävin merkitys. Arvioinnissa oli otettava huomioon sosiaaliamiehen tehtävät yleisesti ja erityisesti se konkreettinen selvitys, jota asiassa oli saatu B:n aikaisemmasta toiminnasta sosiaaliamiehenä A:n kohdalla.

Kun otettiin huomioon B:n ja A:n aikaisemman yhteydenpidon pitkäaikaisuus, intensiivisyys sekä ajallinen läheisyys käsiteltävänä olleeseen asiaan, korkein hallinto-oikeus katsoi, että B:n toimiminen sosiaaliamiehenä A:n asioissa oli objek-

tiivisesti todettavien syiden vuoksi vaarantanut hänen puolueettomuuttaan A:n kuljetuspalveluasiassa. Vaikutusta voitiin pitää yhtä vahvana kuin erikseen säänneltyjen esteellisyyserusteiden kohdalla. Tämän vuoksi asiassa oli esitetty sellainen erityinen syy, jonka johdosta luottamus B:n puolueettomuuteen oli vaarantunut hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Hallintolaki 27 § ja 28 § 1 momentti 7 kohta

KHO:2024:4

Asiakirjajulkisuus – Julkisuuslain soveltaminen – Yliopiston ylioppilaskunta

Julkisuuslakia sovellettiin yliopistolain 30 §:n 2 momentin ja julkisuuslain 4 §:n 1 momentin perusteella yliopiston ylioppilaskunnan kaikkien toimintaan ja asiakirjoihin. Julkisuuslain soveltaminen ei siten rajoittunut pelkästään sanotun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun tilanteeseen, jossa ylioppilaskunta julkista tehtävää hoitaessaan käyttää julkista valtaa.

Yliopistolaki 30 § 2 momentti
Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki) 4 §

KHO:2024:5

Kunnallisvalitus – Virheellinen järjestys – Vaikuttamismahdollisuuksien varaaminen – Tiedottaminen – Kunnan omistama tontti – Hinnoitteluperusteet

Kaupunki oli tarkistanut hinnoitteluperusteita, joita käytetään myytävissä ja vuokrattaessa kaupungin omistamia tontteja. Asiassa oli ratkaistavana, olisiko nykyisien maanvuokraoikeuden haltijoiden tullut ennen päätöksentekoa saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta hallintolain 41 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että hintojen noustessa päätöksellä on välillisiä vaikutuksia maanvuokraoikeuden haltijoiden taloudelliseen asemaan, kun kiinteistökauppoja tehdään ja maanvuokrasopimuksia jatketaan. Tällaisia taloudellisia vai-

kutuksia ei kuitenkaan voitu pitää hallintolain 41 §:n 1 momentissa tarkoitettuina vaikutuksina kyseisten tahojen muihin oloihin. Esillä oleva hinnoitteluperusteita koskeva päätöksenteko ei kuulunut mainitun pykälän soveltamisalaan.

Kuntalaki 22 § 1 momentti, 29 § 1 momentti ja 135 § 2 ja 3 momentti
Hallintolaki 41 §

KHO:2024:8

Valtiolliset vaalit – Eduskunta-vaalit – Ennakkoäänestys – Ääntenlaskenta – Vaalikuori – Äänestyslippu – Vaalikuorten auki leikkaaminen

Eduskuntavaalien ennakkoäänestyksessä annetut äänestysliput sisältäneet vaalikuoret oli niiden ollessa vaalipiirilautakunnan hallussa leikkauksen ääntenlaskentaa valmistavana toimenpiteenä auki vaalipäivää edeltävänä päivänä. Vaikka äänestyslippuja ei tuolloin ollut otettu pois vaalikuorista, korkein hallinto-oikeus katsoi menettelyn olleen vaalilain vastaista, koska kuorten auki leikkaamisen ei voitu katsoa tapahtuneen välittömässä yhteydessä vaalipäivänä järjestettyyn vaalipiirilautakunnan kokoukseen, jossa ennakkoäänit laskettiin. Koska mainittu lainvastaisuus ei kuitenkaan ollut vaikuttanut tai ilmeisesti saattanut vaikuttaa vaalien tulokseen vaalipiirissä, vaalien tulosta ei ollut oikaistava tai vaaleja vaalipiirissä määrättävä uusittaviksi.

Vaalilaki 50 § 1 momentti, 63 § 1 ja 5 momentti, 64 § 1 momentti, 84 §, 86 § 1 momentti ja 103 §

KHO:2024:15

Ulkomaalaisasia – Oleskelulupa – Opiskelija – Tutkija – Korkeakoulututkinto – Tohtorin tutkinto – Jatko-opiskelu – Opiskelu-oikeus – Direktiivin tulkinta-vaikutus

Kun otettiin huomioon tutkija- ja opiskelijadirektiivin 3 artiklan 3 kohta ja 11 artiklan 1 kohdan a alakohta, muutoksenhakijalta, joka oli ennen Suomeen saapumistaan suorittanut kotimaassaan maisteritutkinnon ja jolla oli suomalaisen yliopiston

myöntämä opiskeluoikeus tohtorin tutkintoon tähtääviä jatko-opintoja varten, ei voitu evätä opiskelijan oleskelulupaa sillä perusteella, ettei häntä olisi tutkija- ja opiskelijalain 4 §:n 3 kohdan ja 7 §:n 1 momentin perusteella pidettävä opiskelijana.

Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistojen perusteella annetun lain (719/2018) 4 §:n 3 kohta ja 7 §:n 1 momentti

Tutkimusta, opiskelua, harjoittelua, vapaaehtoistyötä, oppilasvaihtohjelmaa tai koulutushanketta ja au pairina työskentelyä varten tapahtuvan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/801 3 artikla 3 kohta ja 11 artiklan 1 kohdan a alakohta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio C-14/83, Von Colson ja Kamann (ECLI:EU:C:1984:153) Unionin tuomioistuimen tuomio C-491/13, Mohamed Ali Ben Alaya (ECLI:EU:C:2014:2187)

KHO:2024:18

Porotalous – Porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaaminen – Valtuutussäännös – Valtioneuvoston asetus – Asetuksen ristiriita perustuslain tai muun lain kanssa – Tuho, joka voidaan hyväksyä korvauksen perusteeksi – Suurimman sallitun eloporumäärän ylittäminen – Yliluku

Porovahinkolain 2 §:n mukaan mainittua lakia sovelletaan poronhoitolaissa tarkoitettulla poronhoitoalueella porotaloutta kohdanneesta luonnononnettomuudesta tai muusta tuhosta aiheutuneista vahingoista maksettaviin korvauksiin. Porovahinkolain 3 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset korvauksen perusteeksi hyväksyttävästä luonnononnettomuudesta ja muusta tuhosta.

Porovahinkoasetuksen 1 §:n 2 momentin mukaan luonnononnettomuutena tai muuna tuhona ei pidetä haittavaikutuksia, jotka esiintyvät suurimman sallitun eloporumäärän useana vahinkotapahtumaa edeltä-

neenä vuonna ylittäneessä palis-kunnassa. ELY-keskus oli mainitun säännöksen nojalla hylännyt porotalouden harjoittajan hakemuksen porotaloutta kohdanneen vahingon korvaamisesta.

Hallinto-oikeus oli hakijan valituksesta antamassaan päätöksessä katsonut, että ELY-keskuksen soveltama asetuksen säännös oli perustuslain 107 §:ssä tarkoitettulla tavalla ristiriidassa lain kanssa eikä säännöstä siten saanut soveltaa. Hallinto-oikeuden mukaan asetuksen säännöksessä ei ollut kysymys tuhon määrittämisestä, johon asetuksen antovaltuutus ulottuu. Hallinto-oikeus oli kumonnut ELY-keskuksen päätöksen ja palauttanut asian ELY-keskukselle uudelleen käsiteltäväksi.

Porovahinkolain 3 §:n 1 momentin mukaan luonnononnettomuudella ja muulla tuholla tarkoitetaan sellaisia poikkeuksellisia sää- ja luonnonolosuhteita, jotka merkittävällä tavalla estävät poroja käytästä tavanomaisia laitumiaan. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että tilanteessa, jossa ylilaidunnus on ollut toistuvaa, laitumia ei voida enää pitää mainitussa säännöksessä tarkoitettulla tavalla tavanomaisina. Tuhon ei voida tällaisessa tilanteessa myöskään katsoa olleen porovahinkolain 1 §:ssä tarkoitettulla tavalla odottamaton. Kun lisäksi otettiin huomioon, että porovahinkolain 3 §:n 2 momentissa oleva asetuksen antovaltuutus koskee sellaista tuhoa, joka on hyväksyttävissä korvauksen perusteeksi, kysymyksessä oleva porovahinkoasetuksen 1 §:n 2 momentti ei ollut ristiriidassa porovahinkolain kanssa.

Korkein hallinto-oikeus totesi edelleen, että porojen yliluku heikentää laitumia ja pitkään jatkukseen ylilaidunnuksella on kielteinen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen. Puheena olevalle poronhoitoasetuksen 1 §:n 2 momentin rajoitukselle oli siten myös perustuslain 20 §:n ympäristövastuuta koskeva säännös huomioon ottaen hyväksyttävät perusteet.

Edellä lausuttu huomioon ottaen porovahinkoasetuksen 1 §:n 2 momentin säännöstä ei ollut jätettävä hallinto-oikeuden esittämällä perusteilla eikä myöskään hakijan hallinto-oikeudelle tekemässään

valituksessa esittämällä saamelaisen perusoikeuksia koskevilla perusteilla perustuslain 107 §:n nojalla soveltamatta.

Suomen perustuslaki 107 §
Laki porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta (porovahinkolaki, 987/2011) 1 §, 2 §, 3 §
1 ja 2 momentti
Valtioneuvoston asetus porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta (porovahinkoasetus, 656/2016) 1 §

KHO:2024:19

Porotalous – Porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaaminen – Harkinnanvarainen etuus – Korvauksen määrä – Omavastuuosuus – Tasapuolinen kohtelu – Saamelainen poronhoito

Muutoksenhakijoille porotaloutta kohdanneista vahingoista myönnettyjen korvausten laskennassa hyväksytyistä kuluista oli vähennetty omavastuuosuus korvausluokittain, minkä jälkeen korvausten määrää oli lisäksi vähennetty siten, että eduskunnan myöntämä määräraha voitiin jakaa yhdenvertaisin perustein kaikille korvaukseen oikeutetuille hakijoille.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että kysymys oli poronomistajalle valtion varoista myönnettävästä etuudesta, joka oli harkinnanvarainen ja johon hakijalla ei ole ollut subjektiivista oikeutta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) oli korvaushakemuksia käsittelevänä viranomaisena tullut perustaa päätöksensä hallintolain 6 §:stä ilmeneviä hallinnon oikeusperiaatteita noudattaen porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annettuun lakiin ja sen nojalla annettuihin valtioneuvoston asetukseen ja valtioneuvoston päätökseen. Hallintolakiin perustuva vaatimus hakijoiden tasapuolisesta kohtelusta ulottui myös korvausten omavastuuosuuksien määrittämiseen. Asiassa ei ollut esitetty, että muutoksenhakijoita ei olisi kohdeltu tasapuolisesti muihin korvaukseen oikeutettuihin nähden.

Asiassa ei myöskään ollut esitetty sellaisia perusteita, joiden nojalla muutoksenhakijoiden korvaushakemukset olisi tullut hyväk-

syä porovahinkolain ja -asetuksen vastaisesti täysimääräisinä ilman omavastuuosuuksia sillä perusteella, että he harjoittavat saamelaista poronhoitoa ja asiassa sovellettavat säännökset olisi saamelaisen perusoikeuksia syrjivinä tullut jättää soveltamatta.

Laki porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta (987/2011) 3 § 2 momentti
Valtioneuvoston asetus porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta (656/2016) 1 §
Hallintolaki 6 §
Suomen perustuslaki 107 §

KHO:2024:21

Taksinkuljettajan ajoluvan peruuttaminen – Rikoksiin syyllistyminen – Muu kuin liikenteen palveluista annetussa laissa nimennomaisesti mainittu rikos

Poliisilaitos oli peruuttanut A:n taksinkuljettajan ajoluvan, kun hänet oli tuomittu käräjäoikeudessa törkeästä kirjanpitorikoksesta ja luvattoman ammattimaisen liikenteen harjoittamisesta.

Törkeä kirjanpitorikos ja luvattoman ammattimaisen liikenteen harjoittaminen eivät olleet liikenteen palveluista annetun lain 25 §:n 3 momentin 1–3 kohdassa nimennomaisesti mainittuja rikoksia. Asiassa oli siten arvioitava, oliko rikoksissa kysymys momentin 4 kohdassa mainituista, 1–3 kohdassa tarkoitettuja rikoksia vastaavista rikoksista, joita koskeva tuomioistuinratkaisu oli rikosrekisterilain 2 §:n 2 momentin nojalla merkitty rikosrekisteriin.

Rikosrekisterilain 2 §:n 2 momentissa säädetään tilanteista, joissa rikosrekisteriin merkitään eräissä tapauksissa tiedot tuomioistuinratkaisuista, joilla Suomen kansalainen ja Suomessa pysyvästi asuva ulkomaalainen on ulkomailla tuomittu rikoksesta. Esillä olevassa asiassa ei ollut kysymys ulkomailta tuomituista rikoksista eikä siten liikenteen palveluista annetun lain 25 §:n 3 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista rikoksista, joita koskeva tuomioistuinratkaisu olisi merkitty rikosrekisterilain 2 §:n 2 momentin nojalla rikosrekisteriin.

Poliisilaitos ei näin ollen ollut voinut peruuttaa A:n taksinkuljettajan

ajolupaa mainitsemallaan perusteella. Hallinto-oikeuden ja poliisilaitoksen päätökset kumottiin.

Laki liikenteen palveluista 25 §
1 ja 3 momentti, 246 § 1 ja 2 momentti
Rikosrekisterilaki 2 § 2 momentti

Ympäristöasiat

KHO:2024:1

Maankäyttö ja rakentaminen – Johdon sijoittaminen – Sijoittamisesta määräämisen edellytykset – Yhdyskuntaa tai kiinteistöä palveleva johto – Ylikunnallinen vesihuoltohanke

A Oy oli hakenut kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta lupaa yhdysvesijohdon sijoittamiseen kunnassa sijaitsevan kiinteistön alueelle ilman maanomistajan suostumusta. A Oy oli kolmen kunnan ja yhden vesihuoltolaitoksen omistama tukkuvesiyhtiö. Hakemuksessa tarkoitettu yhdysvesijohto oli osa rakenteilla olevaa ylikunnallista siirtolinjaa.

Asiassa oli ratkaistavana, oliko kunnan rakennusvalvontaviranomainen voinut hylätä A Oy:n hakemuksen sillä perusteella, että yhdysvesijohdon sijoittamisesta ei voitu päättää maankäyttö- ja rakennuslain nojalla.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että vuonna 2012 voimaan tulleella vesilainsäädännön uudistuksella oli pyritty selkeyttämään maankäyttö- ja rakennuslain ja vesilain välistä soveltamisalaa sekä korostamaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen menettelyn ensisijaisuutta toisen maa-alueelle sijoittuvien vesijohtojen sijoittamista ratkaistaessa. Lainmuutoksen yhteydessä ei kuitenkaan ollut muutettu niitä maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n 1 momentin mukaisia edellytyksiä, joiden perusteella kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä johdon sijoittamisesta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n mukainen menettely oli tarkoitettu koskemaan ainoastaan kiinteistöä tai määrättyä yhdyskuntaa palvelevien johtojen sijoittamista, mutta ei usean kunnan alueelle ulottuvia seudullisia johtoverkostoja. Kun lisäksi otettiin huomioon, että maankäyttö- ja rakennuslain 161 §

sisältää valtiosääntöoikeudellisesti arvioituna maanomistusoikeutta rajoittavan sallimisvelvollisuuden, lainkohtaa oli sen poikkeussäännösluonne huomioon ottaen tulkittava suppeasti ja rajoittuen sen sanamuotoon.

A Oy:n hakemuksessa tarkoitettu yhdysvesijohto liittyi ylikunnalliseen vesihuoltohankkeeseen, ja se oli tarkoitettu palvelemaan useita kuntia. Hakemuksessa tarkoitettua yhdysvesijohtoa ei tämän vuoksi voitu pitää maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n 1 momentissa tarkoitettuna kiinteistöä tai yhdyskuntaa palvelevana johtona, eikä ympäristölautakunta siten ollut voinut määrätä sen sijoittamisesta maankäyttö- ja rakennuslain säännösten perusteella.

Kysymys siitä, oliko A Oy:n hakemuksessa tarkoitettuna yhdysvesijohdon sijoittamisesta mahdollista määrätä vesilain tai kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (lunastuslaki) perusteella, ei tullut ratkaistavaksi tämän asian yhteydessä.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 161 § ja 161 a §

KHO:2024:2

Maankäyttö ja rakentaminen – Rakennuslupa – Paloturvallisuus – Rakennuksen paloluokka – Kerrosluke – Kerros – Kellarikerros

Asiassa oli ratkaistavana, oliko kunnan rakennusvalvontaviranomainen voinut hylätä hakemuksen pientalolle myönnetyn rakennusluvun muuttamisesta siten, että rakennuksen paloluokaksi määrättäisiin luokan P2 sijaan luokka P3.

Rakennuksen paloluokka määrytyi ympäristöministeriön rakennusten paloturvallisuudesta antaman asetuksen mukaisesti rakennuksen koon, henkilömäärän ja käyttötarkoituksen perusteella. Mainitun asetuksen mukaan yli kaksikerroksisen asuinrakennuksen paloluokan oli oltava P2 ja kaksikerroksisen tai alle kaksikerroksisen rakennuksen paloluokaksi riitti P3. Asiassa oli tämän vuoksi arvioitava, oliko kysymyksessä oleva rinteeseen sijoittuva rakennus asetuksessa tarkoitettulla tavalla yli kaksikerroksinen.

Korkein hallinto-oikeus totesi, ettei ympäristöministeriön rakennusten paloturvallisuudesta antamassa asetuksessa ollut erikseen määritelty, millä tavoin rakennuksen kerrosten lukumäärä oli rakennuksen paloluokkaa määritettäessä laskettava. Rakennuksen kerrosten lukumäärän määrittelyn lähtökohdaksi oli siten otettava maankäyttö- ja rakennuslain 115 §:n 2 momentissa esitetyt yleiset määritelmät. Määrittelyssä oli kuitenkin otettava huomioon myös rakennuksen paloturvallisuutta koskevan sääntelyn edellä kuvatut tavoitteet ja erityispiirteet. Kysymys oli siten rakennuksen asemakaavan mukaisuuden ja kerrosalan määrittämiseen nähdessä erillisestä tarkastelusta.

Rinteeseen sijoittuvan rakennuksen alimman tason tilavuudesta suurin osa sijoittui maanpinnan yläpuolelle. Rakennuksen alin taso ei siten ollut maankäyttö- ja rakennuslain 115 §:n 2 momentissa esitetyn määritelmän mukainen kellarikerros vaan kerros. Kun lisäksi otettiin huomioon, että osassa rakennusta asuintiloja sijoittui kolmeen kerrokseen, rakennusta oli pidettävä rakennusten paloturvallisuudesta annetussa asetuksessa tarkoitettulla tavalla yli kaksikerroksisena.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 115 §
2 momentti, 117 b § 1 ja 3 momentti,
125 § 3 momentti

Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 4 §
1 momentti ja 8 §

KHO:2024:6

Ympäristölupa – Rikastamo – Toiminnan olennainen muuttaminen – Kaivannaisjätteen jätealue – Suljettu vesikierto – Suotovesi – Jätevesien johtaminen vesistöön – Pintavesi- ja pohjavesivaikutukset – Pitkäaikaisvaikutukset – Varovaisuusperiaate – Korvaukset vesistön pilaantumisesta

Malmin rikastusta harjoittavalle toiminnanharjoittajalle oli myönnetty ympäristölupa toiminnan olennaiseen muuttamiseen, jolla muun ohella lisättiin huomattavasti rikastamon tuotantoa. Toiminnan vaikutusalueella kiinteistöt omistavien A:n ja B:n korvausvaatimukset

vesistön pilaantumisesta oli samalla hylätty.

Asiassa oli ratkaistavana, oliko toiminnan olennaiselle muuttamiselle ollut edellytykset myöntää ympäristölupa. Lisäksi oli ratkaistavana, oliko korvausvaatimusten hylkäämiselle lainmukaiset perusteet.

Rikastamotoiminnan aiempi, lainvoimainen ympäristölupa oli myönnetty siten, että toiminta perustui pääasiallisesti suljettuun vesikiertoon. Tästä huolimatta rikastamotoiminnasta oli johdettu toistuvasti ympäristöön jätevesipäästöjä muutoinkin kuin vain poikkeuksellisissa tilanteissa. Päästöt olivat näkyneet metalli- ja sulfaattikuormituksen vastaantavissa vesistöissä.

Toiminnanharjoittaja oli lupahakemuksessaan esittänyt useita rikastamoalueen vesienhallintaa sekä jätevesien käsittelyä ja johtamista parantavia toimenpiteitä, joilla vähennettiin muun muassa jätevesien juoksutustarvetta vesistöön. Esitetyillä toimenpiteillä toiminta-alueella ei päästy kuitenkaan suljettuun vesikiertoon, vaan jätevesiä johdettiin edelleen vesistöön runsasvetisinä kausina.

Haettaessa näissä oloissa ympäristölupaa toiminnan olennaiseen muuttamiseen siten, että tuotantomäärä kasvoi huomattavasti aiempaan lupaan nähden, oli korkeimman hallinto-oikeuden mukaan lähtökohtana pidettävä sitä, että toiminnassa kyettiin tosiasiallisesti noudattamaan pääasiallisesti suljettua vesikiertoa.

Kun aiemmin lähinnä poikkeuksellisiin tilanteisiin tarkoitettuja jätevesien ylijuokutuspaikat oli toiminnan olennaista muuttamista koskevassa lupapäätöksessä muutettu säännönmukaisemmiksi jätevesien purkupaikoiksi, asetti tämä vaatimuksia myös jätevesien tehokkaammalle käsittelylle. Tämän vuoksi ja varovaisuusperiaate huomioon ottaen korkein hallinto-oikeus edellytti luvansaajan selvittämään edelleen toimia rikastamon vesikierron saattamiseksi pääosin suljetuksi, selvittämään parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia keinoja rikastushiekka-altaan suotovesien vähentämiseksi ja nikkelikuormituksen vähentämiseksi, lisäämään vesistö- ja kuormitustarkkailua ylivirtaamakausien aikana, lisäämään

pinta- ja pohjavesien säännöllisiä tarkkailupisteitä sekä esittämään ajantasaisen kaivoksen sulkemissuunnitelman.

Rikastamon pitkäaikaisesta toiminnasta saattoi myös aiheutua sellaista vesistön pilaantumista, joka heikensi A:n ja B:n kiinteistöjen vesistösidonnaisen virkistys- ja muun käytön mahdollisuuksia. Kun pilaantumista ei ollut aikaisemmin riittävästi selvitetty, korkein hallinto-oikeus kumosi hallinto-oikeuden ja lupaviranomaisen päätökset korvausratkaisujen osalta, velvoitti toiminnanharjoittajan tekemään selvityksen mahdollisesta pilaantumisesta ja palautti asian lupaviranomaiselle korvausten osalta erikseen ratkaistavaksi.

Ympäristönsuojelulaki (423/2015) 5 § 1 momentti 1 ja 2 kohta, 6 §, 7 § 1 momentti, 17 § 1 momentti, 20 §, 29 § 1 momentti, 39 § 2 momentti, 48 § 2 ja 4 momentti, 49 § 1–5 kohta, 52 §, 53 §, 54 § 1 momentti, 62 § 1 ja 2 momentti, 90 §, 125 §, 126 § 2 momentti, 129 §, 130 §

KHO:2024:7

Maankäyttö ja rakentaminen – Poikkeaminen – Suunnittelutarveranta-alueella – Poikkeamisen edellytykset – Maakuntakaavan suunnittelumääräys

Hallinto-oikeus oli kumonnut saunarakennukselle ja kokoustilalle myönnetyn poikkeamisen ranta-alueen suunnittelutarpeesta sillä perusteella, että maakuntakaavan loma-asutuksen mitoitusta koskevan suunnittelumääräyksen mukaan kyseisen lammen rannalle ei ollut laskennallisesti osoitettavissa rantarakennuspaikkaa ja poikkeamisen myöntäminen aiheuttaisi siten haittaa kaavoitukselle ja alueiden käytön muulle järjestämiselle.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että maakuntakaavaa ei ole maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa maankäytön suunnittelujärjestelmässä tarkoitettu sitovasti ohjaamaan yksittäisiä rakennushankkeita. Hallinto-oikeuden perusteluissa tarkoitettu loma-asutuksen mitoitusta koskeva maakuntakaavan suunnittelumääräys ei myöskään ollut sellainen suojelumääräys tai

rakentamisrajoitus, jolla olisi ollut välittömiä oikeusvaikutuksia arvioitaessa poikkeamisen edellytyksiä yksittäisen rakennushankkeen osalta. Näin ollen hallinto-oikeus ei ollut voinut kumota poikkeamis päätöstä yksinomaan maakuntakaavan suunnittelumääräykseen liittyvällä perusteella.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 25 § 4 momentti, 29 §, 30 §, 32 § 1 momentti, 72 §, 171 §

KHO:2024:11

Vesitalousasia – Natura-arviointi – Luontodirektiivi – Heikentämiskielto – Lieventävät toimenpiteet – Korvaavat toimenpiteet – Pengertie

Hailuodon pengertiehanketta koskevassa asiassa oli kysymys lupamääräyksistä, joilla vähennettiin hankkeen mahdollisia vaikutuksia Natura 2000 -verkoston alueiden suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli ratkaistavana, olivatko määrätyt toimenpiteet sellaisia lieventäviä toimenpiteitä, jotka oli voitu ottaa huomioon arvioitaessa hankkeen vaikutuksia Natura-alueiden suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin vai olivatko ne luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuun poikkeamisenmenettelyyn liittyviä korvaavia toimenpiteitä, joita ei voitu ottaa huomioon Natura-arvioinnissa.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että lieventävien ja korvaavien toimenpiteiden erottelu ei kaikissa tilanteissa ollut yksiselitteistä. Lieventävinä toimenpiteinä voitiin yleisesti ilmaisten pitää hankkeen yhteydessä toteutettavia toimenpiteitä, joilla vähennettiin kyseisestä hankkeesta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia. Korvaavat toimenpiteet sitä vastoin olivat toimenpiteitä, joilla tähdättiin haitallisten vaikutusten tasapainottamiseen kompensoimalla hankkeesta aiheutuvat haitat.

Hankkeen haitallisin vaikutusmekanismi Natura-alueiden luonnonarvoille oli mekaanisen jääeroosion mahdollisen heikkenemisen vaikutus maankohoamisrannikon kasvillisuuden ja avointa tilaa vaativan eläimistön elinympäristöille. Vaikutuksia lieventävänä toimen-

piteenä oli Natura-arvioinnissa tarkasteltu nykyisen lauttaväylän alueen aukipitoa talviaikaan. Korkein hallinto-oikeus totesi, että lauttaväylän aukipitamisellä pyrittiin estämään muutoksia jääeroosiossa ja näin varmistamaan Natura-alueen olosuhteiden säilyminen. Kyse oli pengertiehankkeen toteuttamiseen kiinteästi liittyvästä lieventävästä toimenpiteestä, joka voitiin ottaa huomioon Natura-arvioinnissa.

Vaikutuksia lieventävinä toimenpiteinä oli lisäksi tarkasteltu mahdollisten jääeroosiossa tapahtuvien muutosten ranta-alueilla aiheuttamien vaikutusten vähentämistä aktiivisin toimenpitein, eli käsittelemällä kasvillisuutta niittämällä, laiduntamalla tai murskaamalla taikka maaperän mekaanisella käsittelyllä. Korkein hallinto-oikeus totesi, että mainittuja toimenpiteitä voitiin periaatteessa toteuttaa joko vaikutusten lieventämiseksi tai aiheutuneiden haittojen korvaamiseksi. Tässä tapauksessa toimenpiteiden tarkoituksena oli hankkeesta olemassa oleville luontotyyppien esiintymille aiheutuvien vaikutusten vähentäminen. Toimenpiteillä ei pyritty luomaan uusia tai korvaamaan olemassa olevia luontotyyppien esiintymiä taikka tavoiteltu alueen muuttamista, vaan niillä tähdättiin jääeroosiota jäljittelemällä olemassa olevien yleisten fyysisten olosuhteiden säilyttämiseen, jotta edellytykset nykyisten luontotyyppien ja lajien esiintymiselle alueilla säilyvät.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että vesitalousluvassa määrätyt ranta-alueilla toteutettavat toimenpiteet olivat näissä olosuhteissa lieventäviä toimenpiteitä, jotka voitiin ottaa huomioon arvioitaessa hankkeen vaikutuksia Natura-alueiden suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin. Korkein hallinto-oikeus kuitenkin täydensi lupamääräyksiä erityisesti tarkkailun osalta.

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 64 a §, 65 § 1 ja 2 momentti, 66 § 1, 2 ja 4 momentti
Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annettu neuvoston direktiivi 92/43/ETY (luontodirektiivi) 6 artikla 3 ja 4 kohta
Ks. unionin tuomioistuimen ratkaissut asioissa C-521/12, *Briels*

ym., EU:C:2014:330, C-387/15 ja C-388/15, *Orleans ym.*, EU:C:2016:583, C-164/17, *Grace ja Sweetman*, EU:C:2018:593, C323/17, *People Over Wind ja Sweetman*, EU:C: 2018:244, ja C-411/19, *WWF Italia Onlus ym.*, EU:C:2020:580

KHO:2024:12

Ympäristönsuojelu – Hallintopakko – Ympäristöluvan tarve – ELY-keskuksen valitusoikeus – Tuulivoimala – Naapurussuhdehaitta – Yleinen ympäristönsuojelu

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen oli hylännyt haitankärsijöiden hallintopakohakemuksen, jossa he olivat vaatineet tuulivoimayhtiötä hakemaan ympäristölupaa tuulivoimaloille.

Asiassa oli ratkaistavana, oliko ELY-keskuksella oikeus valittaa ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä hallinto-oikeudelle.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että tuulivoimaloiden ympäristönsuojelulain mukainen luvanvaraisuus arvioidaan tapauskohtaisesti sen perusteella, saattaako voimaloista aiheutua naapurussuhdelain mukaista kohtuutonta rasitusta. Kysymyksen siitä, arvioidaanko hankkeen luvanvaraisuutta ympäristönsuojelulain mukaisesti, katsottiin kuuluvan ELY-keskuksen tehtäviin yleisen ympäristönsuojeluedun valvojana.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että tuulivoimalat varaavat usein pysyvästi laajoja alueita ja myös niiden melualueet ovat mainitusta syystä laajoja. Lisäksi niistä voi aiheutua välkevaikutusta. Tuulivoimaloiden naapureille mahdollisesti aiheuttaman kohtuuttoman rasituksen osalta ei siten ole kysymys yksinomaan jonkin tarkasti rajatun rasituksen mahdollisesta kohdistumisesta lähinaapureihin, vaan rasitus voi erilaisissa olosuhteissa ulottua ennakoiduttomasti laajalle alueelle ja siitä voi myös aiheutua terveyshaittaa. Arvioitaessa ELY-keskuksen valitusoikeutta kunnan ympäristölupaviranomaisen päätöksestä ratkaistava merkitystä ei siten voida antaa sille, että hallintopakkoasian vireillepanijat eivät olleet hakeneet muutosta mainittuun päätökseen.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksellä oli otettu kantaa siihen, edellyttikö hallintopakohakemuksessa tarkoitettujen tuulivoimaloiden toteuttaminen ympäristölupaa. Edellä lausuttuun nähden korkein hallinto-oikeus katsoi, että ELY-keskuksella oli yleisen ympäristönsuojeluedun valvojana oikeus valittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätökseen sisältyvästä ympäristöluvan tarvetta koskevasta ratkaisusta hallinto-oikeudelle.

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 21 § 2 momentti, 23 § 1 momentti, 27 § 1 momentti ja 2 momentti 3 kohta, 175 § 1 momentti, 191 § 1 momentti 4 kohta
Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (897/2009) 3 § 2 momentti 3 kohta
Laki eräistä naapurussuhteista 17 § 1 ja 2 momentti

KHO:2024:13

Vesilaki – Hallintopakko – Hakemusasia – Hakija – Uhkakakon asettaminen – Valvontaviranomaisen luopuminen vaatimuksesta

Aluehallintovirasto oli valvontaviranomaisen hakemuksesta vireille tullessa vesilain mukaisessa hallintopakkoasiassa velvoittanut muutoksenhakijan ja toisen henkilön sakon uhalla toimenpiteisiin ranta-sortuma-alueen ennallistamiseksi.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli ratkaistavana, oliko hallinto-oikeus voinut hylätä hallintopakon kohteena olleen muutoksenhakijan valituksen, kun hallintopakon hakija oli ilmoittanut hallinto-oikeudelle luopuvansa vaatimasta hallintopakkoa muutoksenhakijan osalta.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että vesilain mukainen hallintopakkoasia pantiin vireille ja ratkaistiin hakemuksesta. Kun otettiin huomioon hallintopakkoasian luonne hakija-aloitteisena asiana, hallintopakon määräämisen perusteet olivat valvontaviranomaisen ilmoituksen johdosta muuttuneet siten, ettei hallintopakon määräämiseen enää ollut edellytyksiä. Koska edellytyksiä hallintopakon kohdistamiselle muutoksenhakijaan ei enää ollut, hallinto-oikeuden olisi tullut kumota

aluehallintoviraston päätös muutoksenhaikijaa koskevilta osin.

Vesilaki 14 luku 2 §, 4 § 1 momentti ja 14 §

KHO:2024:14

Maankäyttö ja rakentaminen – Asemakaavan muutos – Esteellisyys – Yhteisöjäävi – Kirkkoneuvoston jäsen – Kaupunkisuunnittelulautakunnan jäsen – Asemakaavan muutoksen valmisteluun osallistuminen

Seurakuntayhtymä oli asemakaavamuutosalueen merkittävänä kiinteistönomistajana asianosainen asemakaavan muutoksen hyväksymistä koskevassa asiassa. Seurakuntayhtymän yhteisen kirkkoneuvoston jäsen oli kaupunkisuunnittelulautakunnan jäsenenä osallistunut kolmen vuoden aikana lautakunnan kokouksiin, joissa oli tehty asemakaavan valmistelun ja hyväksymisedellytysten kannalta merkityksellisiä päätöksiä.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että seurakuntayhtymän kirkkoneuvostoa oli pidettävä toimielimänä, johon sovellettiin hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohdan yhteisöjääviä koskevia säännöksiä. Seurakuntayhtymän kirkkoneuvoston jäsen oli ollut esteellinen osallistumaan asemakaavamuutoksen valmisteluun kaupunkisuunnittelulautakunnan kokouksissa. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että kaupunginvaltuuston päätös asemakaavan hyväksymisestä oli syntynyt kaupunkisuunnittelulautakunnan jäsenen esteellisyyden vuoksi virheellisessä järjestyksessä. Päätös kaavan muutoksen hyväksymistä ja hallinto-oikeuden päätös valituksen hylkäämisestä kumottiin.

Hallintolaki 27 § 1 ja 2 momentti, 28 § 1 momentti 5 kohta
Kuntalaki 97 § 2 ja 5 momentti, 135 § 2 momentti
Kirkkolaki (1054/1993) 7 luku 2 § 2 momentti, 10 luku 1 § 1 momentti

KHO:2024:16

Ympäristöluvan tarve – Laitokseen teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvä toiminta – Bio-

tuotetehtas – Puuraaka-aineen hankinta

Puuraaka-aineen hankintaa ei ollut pidettävä biotuotetehtaan teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvänä ympäristöluvanvaraisena toimintana. Biotuotetehtaan ympäristöluvassa ei siten voitu arvioida toiminnan vaatiman puuraaka-aineen hankinnan välillisiä vaikutuksia kasvihuonekaasupäästöihin ja hiilinieluihin eikä antaa puunhankintaa koskevia lupamääräyksiä. Ympäristöluvassa ei voitu arvioida puuraaka-aineen hankinnan välillisiä vaikutuksia myöskään luonnon monimuotoisuuteen.

Ympäristönsuojelulaki 1 § 2 kohta, 2 § 1 momentti, 5 § 1 momentti 3 kohta, 27 § 1 momentti ja 51 § 1 momentti

KHO:2024:20

Maankäyttö ja rakentaminen – Yleiskaava – Valitusoikeus – Viranomainen – Suomen metsäkeskus

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan viranomaisella on toimialaansa kuuluvissa asioissa oikeus valittaa kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Asiassa oli ratkaistavana, oliko Suomen metsäkeskuksella oikeus valittaa mainitun säännöksen nojalla yleiskaavan hyväksymistä koskevasta kunnanvaltuuston päätöksestä hallinto-oikeuteen.

Suomen metsäkeskuksesta annetun lain mukaan Suomen metsäkeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jolle on lailla säädetty julkisia hallintotehtäviä. Julkiset hallintotehtävät liittyvät keskeisesti metsien kestävään hoitoon ja käyttöön. Lain mukaan Suomen metsäkeskus hoitaa näitä tehtäviään koko maan kattavana kehittämis- ja toimeenpano-organisaationa. Pelkätään sillä perusteella, että Suomen metsäkeskukselle oli lailla annettu julkisia hallintotehtäviä, Suomen metsäkeskusta ei kuitenkaan ollut pidettävä maankäyttö- ja rakennuslain muutoksenhauslainsäädännössä tarkoitettuna viranomaisena.

Korkein hallinto-oikeus lisäsi totesi, että metsälain mukaisesta Suomen metsäkeskuksen ja kuntien välisestä yhteistyövelvoitteesta

metsälain ja maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteiden yhteen sovittamiseksi ei myöskään voitu tehdä sitä johtopäätöstä, että Suomen metsäkeskusta olisi pidettävä sellaisena maankäyttö- ja rakennuslain muutoksenhauslainsäädännössä tarkoitettuna viranomaisena, jolla olisi oikeus valittaa kaavan hyväksymistä koskevista päätöksistä.

Suomen metsäkeskuksella ei siten ollut oikeutta valittaa viranomaisena kunnanvaltuuston yleiskaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä hallinto-oikeuteen.

Kuntalaki 137 § 1 momentti
Maankäyttö- ja rakennuslaki 191 § 1 momentti
Laki Suomen metsäkeskuksesta 1 § 1 momentti ja 8 §
Metsälaki 25 §
Suomen perustuslaki 124 §

Veroasiat

KHO:2024:9

Henkilökohtaisen tulon verotus – Osinko – Pääomatulo-osuus – Osakkeen matemaattinen arvo – Sulautuminen – Sulautumisvastikkeena saadut osakkeet – Jatkuvuusperiaate

A omisti B Oy:n ja C Oy:n osakkeita. Kummankin yhtiön tilikausi oli kalenterivuosi. B Oy:n oli tarkoitus sulautua C Oy:öön elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 a ja 52 b §:ssä tarkoitettulla tavalla maaliskuussa 2023. Sulautumisvastikkeena B Oy:n osakkeille oli tarkoitus antaa vain C Oy:n osakkeita. C Oy:n oli tarkoitus päättää sulautumisen täytäntöönpanon jälkeen huhtikuussa 2023 osingonjaosta siten, että osinko olisi nostettavissa vuoden 2023 aikana.

Asiassa oli ratkaistavana, miten A:n sulautumisesta vastikkeena saamien C Oy:n osakkeiden varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (arvostamislaki) 9 §:ssä tarkoitettu verovuoden 2023 matemaattinen arvo oli laskettava.

Arvostamislain 13 §:n 1 momentin mukaan muun ohella yhtiöiden sulautuminen otetaan matemaattista arvoa laskettaessa erikseen huomioon. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että tarkempien säännösten puuttuessa ja kun otettiin huomioon

sulautumisen luonne yleisseuraantona ja tuloverolain 33 b §:n tavoite katsoa pääomatuloksi yritykseen sijoitetun pääoman laskennallinen tuotto, sulautumisvastikkeena saadun C Oy:n osakkeen verovuoden 2023 matemaattiseksi arvoksi oli katsottava sulautuvan yhtiön B Oy:n osakkeen verovuoden 2023 matemaattinen arvo jaettuna sillä vastikeosakkeiden lukumäärällä, jonka yhdellä B Oy:n osakkeella sai sulautumisen perusteella.

Laki varojen arvostamisesta verotuksessa (arvostamislaki) 2 §, 9 § ja 13 § 1 momentti

KHO:2024:10

Elinkeinotulon verotus – Jälleenhankintavaraus – Muu omaisuus – Rakennus – Tuhoutuminen – Vakuutuskorvaus

A Oy:n omistama elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 12 a §:ssä tarkoitettuun muuhun omaisuuteen luettu rakennus oli tuhoutunut tulipalossa. Asiassa oli kysymys siitä, voiko A Oy muodostaa saamansa vakuutuskorvauksen perusteella saman lain 43 §:n 1 momentissa tarkoitettua jälleenhankintavarausta.

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 42 a §:n 1 momentissa luetellaan ne mainitun lain pykälät, jotka tulevat noudatettaviksi muun omaisuuden hankintamenon jaksottamisessa. Lainkohdassa ei viitata jälleenhankintavarausta koskevaan 43 §:ään. Koska elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 43 §:ää ei ole säädetty noudatettavaksi mainitun lain 12 a §:ssä tarkoitettua muun omaisuuden osalta, kuluva käyttöomaisuuden jälleenhankintavarausta ei voida muodostaa muuhun omaisuuteen luetun omaisuuden tuhoutuessa.

Siten A Oy:llä ei ollut oikeutta tehdä jälleenhankintavarausta.

Keskusverolautakunnan ennakkoratkaisu verovuodelle 2021.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 12 a §, 42 a § 1 momentti ja 43 § 1 momentti

KHO:2024:17

Ylimääräinen muutoksenhaku – Autoverotus – Purku – Menet-

telyvirhe – Selvitysvelvollisuus – Purkukynnys – Omaisuuden suoja – Verovelvollisen passiivisuus

Hallinto-oikeus oli asiassa esitetyn uuden selvityksen johdosta kumonnut Verohallinnon päätöksen autoverotuksen oikaisuvaatimusasiassa ja palauttanut asian Verohallinnolle uudelleen käsiteltäväksi. Verohallinnon uudelleenkäsitellyn jälkeen tekemä lainvoimaiseksi tullut päätös oli korkeimmassa hallinto-oikeudessa purkuhakemuksen kohteena.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että Verohallinto oli käsitellessään asiaa uudelleen jättänyt arvioimatta, mikä merkitys hallinto-oikeudessa esitetylle uudelle selvitykselle oli annettava, ja laiminlyönyt myös oma-aloitteisen selvitysvelvollisuutensa. Tapahtuneita menettelyvirheitä oli pidettävä olennaisina. Asiassa täyttyi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 117 §:n 1 momentin 1 kohdan purkuperuste.

Asiassa oli tämän jälkeen ratkaistavana, ylittykö asiassa saman pykälän 2 momentissa tarkoitettu purkukynnys.

Menettelyvirheet olivat tarkoitaneet asian arvioimisen kannalta tärkeän selvityksen sivuuttamista, ja verotus oli saattanut muodostua aineellisesti virheelliseksi. Verotuksen katsottiin kohdistuneen hakijan perusoikeuksiin kuuluvaan omaisuudensuojaan. Mainitut seikat puolsivat purkukynnyksen ylittymistä.

Asiassa oli kuitenkin kiinnitettävä huomiota myös hakijan velvollisuuksiin muutoksenhakumenettelyn osapuolena. Myös hän oli lain mukaan velvollinen osallistumaan mahdollisuuksiensa mukaan asian selvittämiseen. Verohallinto oli lähettänyt hakijalle asian uudelleenkäsitellyn yhteydessä kaksikin selvityspyynnöitä, joihin kumpaankaan hakija ei ollut vastannut. Selvityspyynnöt ja purkuhakemuksen kohteena oleva päätös oli toimitettu hakijaa avustaneelle lainoppineelle asiamiehelle. Hakija ei ollut myöskään turvautunut säännönmukaiseen muutoksenhakuun.

Korkein hallinto-oikeus päätyi punninnassaan siihen, että hakijan

passiivisuudelle, jolle ei ollut esitetty pätevää syytä, oli annettava purkukynnyksen ylittymistä puoltavia seikkoja painavampi merkitys. Purkukynnyksen ei katsottu ylittyneen. Purkuhakemus hylättiin.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 117 §

Autoverolaki (1482/1994) 74 b § (1074/2003) ja 81 § 2 momentti

KHO:2024:22

Tuloverotus – Muutoksenhaku – Oikaisulautakunta – Muutoksenhakuaika – Virheellinen muutoksenhakuohje – Sähköinen asiointi – Oikaisumenettely

Verotuspäätökseen liitetystä muutoksenhakuohjeesta puuttui maininta siitä, että sähköisesti jätettävän oikaisuvaatimuksen tulee olla perillä, paitsi muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä, myös ennen kello 16.15. Ohje antoi tukea päätelmälle, jonka mukaan määräaika päättyisi vasta vuorokauden vaihtuessa. Muutoksenhakuohjetta oli pidettävä virheellisenä. Muutoksenhakija oli tämän vuoksi erehtynyt määräajan päättymisen kellonajasta ja toimittanut oikaisuvaatimuksen Verohallinnon sähköisen asiointipalvelun kautta määräajan viimeisenä päivänä mainitun kellonajan jälkeen.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että periaatetta, jonka mukaan asianosaisella on oikeus luottaa saamaansa muutoksenhakuohjeeseen, on pidettävä oikeusjärjestelmäsämme vakiintuneena. Verotuksen oikaisulautakunnan ei olisi tullut jättää oikaisuvaatimusta myöhään tehtynä tutkimatta.

Perustuslaki 21 §

Hallintolaki 46 § 1 ja 3 momentti

ja 49 § 2 ja 3 momentti

Ks. KHO 2021:122 ja KHO

6.10.2015/2866

KKO:N VALITUSLUVAT

VL:2024-1

Seksuaalirikos – Raiskaus – Rikosten yhtyminen – Rikosten yksilöinti

Diaarinumero: R2023/459

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 5.4.2023 R22/1317

A oli asunnossaan väkivaltaa käyttäen pakottanut B:n sukupuoliyhteyteen työntämällä sormensa tämän emättimeen, minkä lisäksi A oli yrittänyt tunkeutua siittimellään B:n emättimeen. Tämän jälkeen A oli päästänyt B:n poistumaan makuuhuoneestaan. B:n ollessa A:n asunnon ulko-oven läheisyydessä pukeutumassa A oli ottanut hänestä kiinni ja vienyt hänet takaisin makuuhuoneeseen. Siellä A oli jälleen pakottanut B:n sukupuoliyhteyteen työntämällä sormensa tämän emättimeen sekä yrittänyt uudelleen tunkeutua siittimellään B:n emättimeen.

Kysymys siitä, onko A edellä kuvatulla menettelyllään syyllistynyt yhteen vai kahteen raiskaukseen.

VL:2024-3

Joukkolainanhaltijoiden edustaja – Kuittaus – Kuittaus oikeudenkäynnissä

Diaarinumero: S2023/462

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Turun hovioikeus 30.6.2023 436

A Oy on joukkolainanhaltijoiden edustajasta annetun lain tarkoittama edustaja. A Oy vaati kanteessaan, että B Oy takaajineen velvoitetaan suorittamaan A Oy:lle sen joukkorahoituslun kautta ottamansa lainan laiminlyödyt maksuerät muine kuluineen. B Oy vaati vastakanteessaan, että A Oy velvoitetaan korvaamaan sille virheellisen perinnän aiheuttama vahinko. Kysymys saatavien kuittauksen edellytyksistä.

VL:2024-5

Perintökaari – Testamentti – Keskinäinen testamentti – Testamentin tulkinta

Diaarinumero: S2023/535

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Turun hovioikeus 30.8.2023 S 2022/347

Aviopuoliset A ja B olivat tehneet keskinäisen testamentin, jonka mukaan jälkeen elävä saa täyden omistusoikeuden kaikkeen ensiksi kuolleen omaisuuteen. Testamentissa oli toissijaismääräys, jonka mukaan lesken kuoltua omaisuus menisi heidän ainoalle rintaperilliselleen C:lle. A:n kuoleman jälkeen B oli saanut testamentin nojalla omistusoikeuden A:n omaisuuteen. C oli kuollut A:n jälkeen mutta ennen B:tä. C:llä ei ollut jälkeläisiä.

Kysymys siitä, oliko B:n kuoltua A:n perintökaaren 3 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla perillisillä oikeutta jäämistöön.

VL:2024-7

Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuksen mittaaminen – Rangaistuslajin valinta – Kohtuullistamisperusteet – Seksuaalirikos – Raiskaus

Diaarinumero: R2023/959

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 25.10.2023 23/141806

Hovioikeus katsoi, että A olisi pitänyt tuomita hänen syykseen luetusta raiskauksesta lähtökohtaisesti 1 vuoden 9 kuukauden vankeusrangaistukseen. Hovioikeus otti kuitenkin asiaansaaman julkisuuden huomioon rangaistusta lieventävänä seikkana, alensi vankeusrangaistuksen 1 vuo-

teen 6 kuukauteen ja määräsi sen ehdolliseksi.

Kysymys rangaistuksen määräämisestä ja erityisesti kohtuullistamisperusteiden soveltamisen edellytyksistä.

VL:2024-8

Velkomus – Kuluttajansuoja – Kuluttajaluotto – Euroopan unionin oikeus

Diaarinumero: S2023/336

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Vaasan hovioikeus 2.5.2023 S22/1109

A oli ottanut B Oy:ltä 21.8.2018 tehdyllä kuluttajaluottosopimuksella 5 000 euron suuruisen vakuudettoman kertaluoton. Luoton koron lisäksi sopimuksessa oli sovittu 975 euron suuruisesta toimituspalkkiosta ja viivästyskorosta. A ei ollut maksanut velkaa takaisin sovittu mukaisesti.

B Oy vaati, että A velvoitetaan suorittamaan sille maksamatta oleva toimituspalkkio, luottopääomalle viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 2 momentin mukaisesti sekä perintäkuluja. A vaati toimituspalkkiota koskevan vaatimuksen hylkäämistä ehdon kohtuuttomuuden vuoksi sekä viivästyskorkovaatimuksen hylkäämistä, sillä viivästyskorosta ei ollut sovittu laissa edellytetyin tavoin. Hovioikeus katsoi, ettei toimituspalkkioehto voittoa pitää kokonaisuutena arvioiden kohtuuttomana ja että B Oy:llä oli oikeus myös vaadittuun viivästyskorkoon ja perintäkuluihin. Hovioikeus velvoitti A:n suorittamaan mainitut määrät vaadittu mukaisesti.

Kysymys toimituspalkkioehdon kohtuuttomuudesta sekä B Oy:n oikeudesta vaadittuun viivästyskorkoon. Kysymys myös perintäkuluista.

**Toimitus: Eevi Haaja
Alma Talent
shop.almatalent.fi
pro.almatalent.fi/#suomenlaki**

ISSN 0788-8651 (painettu)
ISSN 2954-1921 (verkkójulkaisu)